Ἔτος Κ'. Ἐν Ἀθήναις 3 Μαρτίου 1907 Ἀριθμὸς 9

ΑΝΑΠΛΑΣΙΣ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΦΗΜΕΡΙΣ
ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

Ἐκδίδεται κατὰ Σάββατον

ΣΥΝΔΡΟΜΗ 12 ΜΗΝΩΝ
Ἀρχομένη ἀπὸ 1ης Ἰανουαρίου ἢ Ἰουλίου
Ἐσωτερικοῦ δρ. 6 — Ἐξωτερικ. φρ. χρ. 10

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΜΙΧΑΗΛ Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΓΡΑΦΕΙΑ «ΑΝΑΠΛΑΣΕΩΣ»
ΟΔΟΣ ΚΥΔΑΘΗΝΑΙΩΝ ΑΡΙΘ. 18
(Παραπλεύρως ὁστευ. τμήματος Πλάκας)

Η ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΑΚΑΚΙΟΥ

Ἐσελιδοποιεῖτο τὸ παρὸν φύλλον τῆς «Ἀναπλάσεως» ὅταν ἦλθεν εἰς τὸ γραφεῖόν της ὁ «Ἱερὸς Σύνδεσμος» τῆς 1ης Μαρτίου ἐμπεριέχων ἐν ἔγγραφον τοῦ ἐν Λειψίᾳ πανοσιολογιωτάτου ἀρχιμανδρίτου κ. Ἀκακίου Ἀθανασιάδου, ἀπευθυνόμενον πρὸς τὸν Σεβασμιώτατον Μητροπολίτην Ἀθηνῶν.

Τὸ εἶδος τοῦ ἐγγράφου τούτου εἶνε πολὺ δύσκολον νὰ προσδιορισθῇ. Ἐνέχει κάτι ἀπὸ ἐπιστολήν. Παρουσιάζει κάτι ἀπὸ ἀπολογίαν. Καταντᾷ δὲ τέλος εἰς λίβελλον. Καὶ ἐπειδὴ πρόκειται περὶ εἴδους, ἂς ὁμιλήσωμεν ζωολογικώτερον. Συνετάχθη προφανῶς μὲ πλήρη ἀδράνειαν τῶν λοβῶν τῆς κρίσεως καὶ μὲ πλήρη θυσίαν τῶν λειτουργιῶν τῆς συναισθήσεως.

Τί ὑπηγόρευσε τὸ ἔγγραφον τοῦτο; Ἡ ἀμηχανία. Καὶ τί τὸ διέπνευσεν; Ἡ παραζάλη. Ὑπῆρξε βεβαίως μία ἀπόπειρα πρὸς διέξοδον. Ἀλλ' ἐθραύσθη ἐπάνω εἰς τοὺς πυργωμένους τοίχους τοῦ ἀδιεξόδου. Καὶ θὰ ἐλέγομεν ὅτι συνετρίβη ἡ κεφαλή του, ἐὰν δὲν εἶχεν ἐκ τῶν προτέρων τὸ μειονέκτημα ὅτι τοῦ ἔλειπε πᾶσα κεφαλή.

Ὑπὸ ἔποψιν οὐσίας, ἡ ἀπολογία αὕτη ἡ φέρουσα χρονολογίαν ἐκ Λειψίας τὴν 21ην Φεβρουαρίου, εἶνε ἴση καὶ ἀπαράλλακτος πρὸς διατριβὴν δημοσιευθεῖσαν εἰς τοὺς «Καιροὺς» τῆς 19ης Φεβρουαρίου κατ' ὄνομα μὲν ἐκ Σπάρτης, πράγματι δὲ ἐκ τῶν συνόρων τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Μεσσηνίας κ. Μελετίου μὲ τὴν ὑπογραφὴν τοῦ ἡγουμένου καὶ ἀρχιμανδρίτου Γερασίμου Πετράκη. Ὅπου ἀποδεικνύεται ὅτι, ἂν αἱ μεγαλοφυΐαι συναντῶνται κατὰ τὸ γνωστὸν λόγιον, τὸ αὐτὸ ἀποτέλεσμα ἐπιτυγχάνεται καὶ ὅταν δύο ἀντιγράφουν κατὰ τὴν αὐτὴν καθυπαγόρευσιν.

Ἡ παραζάλη τῆς ὑπογραφείσης ὑπὸ τοῦ ἀρχιμανδρίτου Ἀκακίου ἀπολογίας καταφαίνεται ἀμέσως ἐκ τῆς ὁδοῦ, τὴν ὁποίαν ἠθέλησε νὰ λάβῃ διὰ τῆς ἐν τῷ «Ἱερῷ Συνδέσμῳ» δημοσιεύσεώς της. Ἠδύνατο ὁ ἴδιος νὰ τῇ δώσῃ πᾶσαν ἔκτασιν δημοσιότητος δι' ὅλων τῶν ἐν Ἑλλάδι καὶ ἐκτὸς αὐτῆς ἐφημερίδων καὶ περιοδικῶν· ἀλλ' ἡ πρὸς τὸν «Ἱερὸν Σύνδεσμον» ὁδὸς τῷ ἦτο ἀπηγορευμένη. Διατί; Ἁπλούστατα διότι ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Ἀθηνῶν, παρὰ τοῦ ὁποίου τὴν δημοσίευσιν ταύτην ἐζήτησεν ὁ Ἀκάκιος, εἶνε καὶ ὁ πρόεδρος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, ἐνώπιον τῆς ὁποίας εἶνε ὄχι μόνον κατηγγελμένος ἀλλὰ καὶ ὑπόδικος ὁ αὐτὸς Ἀκάκιος. Καὶ εἶνε ὑπόδικος, καθ' ὅσον μόνον ἡ τοιαύτη θέσις του ἐξηγεῖ τὴν ἀναστολὴν τῆς χειροτονίας του, καθ' ὅσον αὐτὸς ὁ λίβελλος, τὸν ὁποῖον διατυπώνει ἐν τέλει τῆς ἀπολογίας του, μαρτυρεῖ τὴν ὑπὸ κατηγορίαν καὶ ὑποδικίαν θέσιν του. Ποία λοιπὸν ἦτο ἡ ἐντεῦθεν ἀπολογητικὴ ὑποχρέωσις τοῦ Ἀκακίου; Νὰ σεβασθῇ τὸ ἀξίωμα τοῦ Προέδρου τῆς Ἱερᾶς Συνόδου καὶ νὰ μὴ ζητήσῃ τὴν δημοσίευσιν τοῦ δικογράφου του εἰς τὸ δημοσιογραφικὸν ὄργανον τοῦ δικαστοῦ του, τείνων τοιουτοτρόπως νὰ συγχύσῃ τὰ ὅρια δικαστοῦ καὶ συνηγόρου. Ἡ δὲ ἀνευλάβεια αὕτη ἐπιτείνεται λαμβανομένου ὑπ' ὄψιν ὅτι τὸ δικόγραφον, τοῦ ὁποίου ἡ δημοσίευσις ἐζητήθη, ἀνῆκεν εἰς τὴν δικαιοδοσίαν τῆς Ἱερᾶς Συνόδου, αὕτη δὲ ἐντελῶς παρωράθη· διότι ἡ ἐπίσημος ὁδὸς μόνον ἐνώπιόν της ἠδύνατο νὰ φέρῃ τὸ δικόγραφον, ἐνῷ αὐτὸ ἠξίωσε πρόπαντος κρίσεως καὶ ἀποφάσεως νὰ υἱοθετηθῇ ὑπὸ τοῦ προέδρου-δικαστοῦ, παραπεμπόμενον ὑπ' αὐτοῦ εἰς τὰς στήλας τοῦ «Ἱεροῦ Συνδέσμου».

Καὶ ἡ μὲν εἰσακουσθεῖσα ἀξίωσις μαρτυρεῖ τὴν πλεονάζουσαν καλοκαγαθίαν τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου· ἀλλὰ τὴν ἀπορίαν μου κινεῖ ἡ ἀπέναντι τῆς δημοσιευθείσης ἐν τῷ φύλλῳ τούτῳ ἀπολογίας πλήρης σιγὴ τῆς Διευθύνσεώς του. Διότι τὸ δικόγραφον τοῦ Ἀκακίου, μὴ προωρισμένον νὰ ὠφελήσῃ διόλου τὸν ἴδιον, ἐγκλείει ὅμως βολὴν ἐχθρικωτάτην διὰ τὴν ἐπιστημονικὴν καὶ δημοσιογραφικὴν ὑπόστασιν τοῦ κ. Κ. Δυοβουνιώτου. Γράψας οὗτος πρὸ τριῶν μηνῶν εἰς ὑπεράσπισιν τοῦ πανοσιολογιωτάτου, εἶχεν ἰσχυρισθῇ, ὅτι, καθ' ἁ ἀσφαλῶς καὶ ἐκ τοῦ πλησίον ἐγνώριζεν, ὁ Ἀκάκιος μετέφρασε τὸν Πῦνγερ ἐν τῇ δικαίᾳ πεποιθήσει, ὅτι ἡ συγγραφή του εἶνε ἔργον σοφόν, τὸ ὁποῖον δὲν παρουσιάζει τίποτε τὸ ἀπᾷδον πρὸς τὸν Χριστιανισμόν. Προέβη μάλιστα νὰ καταγγείλῃ, ὅτι μόνον ἐμπάθεια ἠδύνατο νὰ παραστήσῃ ὡς ἀντίχριστον τὸ περιεχόμενον. Ἀλλ' ἤδη αὐτὸς οὗτος ὁ Ἀκάκιος διακηρύττει ἐν τῇ ἀπολογίᾳ του, ὅτι ὁ Πῦνγερ εἶνε πολέμιος τῆς πίστεως ἡμῶν, τὸν μετέφρασε δὲ μόνον διὰ νὰ δυνηθῶσιν οἱ ἄγευστοι τῆς γερμανικῆς θεολόγοι νὰ τὸν καταπολεμήσουν διὰ τῶν ἰδίων του ὅπλων! Μία τοιαύτη διάψευσις ἰσοδυναμεῖ μὲ μίαν ἀγχόνην. Ὁ κ. Δυοβουνιώτης ὑπεράσπισας τὸν Πῦνγερ, παρουσιάσθη ὡς διερμηνεὺς τῶν περὶ αὐτοῦ στοχασμῶν τοῦ Ἀκακίου. Ἀλλ' αὐτὸς στήνει τώρα ὑπόδικον τὸν συνήγορόν του. Καὶ ὁ κ. Δυοβουνιώτης διὰ νὰ σώσῃ ὄχι πλέον τὸ ἐπιστημονικόν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ ἠθικόν του κῦρος, ὀφείλει νὰ ἀμυνθῇ, ἐὰν ὑπάρχῃ τρόπος ἀμύνης, κατὰ τῆς ἀνελπίστου θέσεως εἰς ἣν τὸν ῥίπτει φίλος, τὸν ὁποῖον μετὰ τόσης στοργῆς ἠθέλησε νὰ προστατεύσῃ.

(Ἀκολουθεῖ)

ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

ΠΕΡΙ ΤΟΥ ΨΥΧΟΣΑΒΒΑΤΟΥ

Τὸ πρὸ τῆς Ἀπόκρεω Σάββατον λέγεται ψυχοσάββατον, διότι οἱ ἅγιοι Πατέρες, καθ'ἃ παρέλαβον παρὰ τῶν ἁγίων Ἀποστόλων, ἐθέσπισαν νὰ τελῆται ὑπὸ τῆς καθολικῆς Ἐκκλησίας κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν κεκοιμημένων τῶν ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τῶν ἐσχάτων, ὅπως οἱ διὰ ξενητείαν ἢ πτωχείαν, ἢ ἐρημίαν, ἢ καταποντισμὸν μὴ τυχόντες τῶν νενομισμένων ψαλμῳδιῶν καὶ μνημοσύνων, ἐν τῇ κοινῇ μνείᾳ καὶ ἐκείνοι περιλαμβάνωνται. Διότι δι' αὐτῶν μεγάλη προσγίνεται ὠφέλεια ταῖς ψυχαῖς τῶν τεθνεώτων.

Περὶ τῆς ἐκ τῶν μνημοσύνων προσγινομένης τοῖς τεθνεῶσιν ὠφελείας οὐδεμία δέον νὰ ὑφίσταται ἀμφιβολία. Ἤδη οἱ Ἀπόστολοι ἐν ταῖς ἑαυτῶν ἐπιστολαῖς ὑπονοοῦσιν ἄνεσιν τῶν ψυχῶν καὶ πέραν τοῦ τάφου. Ἀλλὰ καὶ οἱ ἀμέσως αὐτῶν διάδοχοι ἐξ αὐτῶν τῶν πρώτων χριστιανικῶν χρόνων ἀναφέρουσι δεήσεις καὶ θυσίας τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ τῶν ψυχῶν τῶν νεκρῶν. Ὁ Τερτουλιανός, ζῶν κατὰ τὰ 200 μ. Χ. λέγει· «ποιοῦμεν δεήσεις καὶ θυσίας ὑπὲρ τῶν τεθνεώτων ἰδίως ἐν τῇ ἐπετείῳ ἡμέρᾳ τῶν γενεθλίων (θανάτου) αὐτῶν». Ὁ Ὠριγένης, ζῶν κατὰ τὸ 250 μ. Χ. λέγει ὅτι δικαιόν ἐστι καὶ ὠφέλιμον τὸ ποιεῖν ἐν δημοσίαις προσευχαῖς μνημόσυνον ὑπὲρ τῶν ἁγίων (Ὠριγ. Βιβ. θ'. εἰς Ρωμ. 12). Ὁ Κυπριανὸς (250 μ. Χ.) βεβαιοῖ ὅτι ἐν τοῖς χρόνοις αὐτοῦ οἱ χριστιανοὶ ἐθεώρουν ἀνεπιπόρευκτον καθῆκον τὸ προσφέρειν θυσίας καὶ δέεσθαι ὑπὲρ τῶν μαρτύρων (ἐπιστολὴ 37). Ὁ Ἀρνόβιος (305 μ. Χ.) ἀναφέρει, ὅτι οἱ χριστιανοὶ ἐν ταῖς ἱερουργίαις αὐτῶν ἐποίουν δεήσεις ὑπὲρ ἀναπαύσεως καὶ σωτηρίας τῶν ψυχῶν τῶν τεθνεώτων. (Ἀρνοβ. κατὰ Ἐθν. Βιβ. Δ'.). Κύριλλος ὁ Ἱεροσολύμων (380 μ. Χ.) λέγει, ὅτι ἐν ταῖς λειτουργίαις μετὰ τὸν ἁγιασμὸν τῶν τιμίων δώρων οἱ ἱερεῖς ἀνεφώνουν «προσφέρομεν τὴν θυσίαν ταύτην ὑπὲρ πάντων τῶν ἐν πίστει προαναπαυσαμένων Ἀποστόλων, προφητῶν, πατριαρχῶν, μαρτύρων κ.τ.λ. (Κατηχ. Μυσταγ. Ε'. 6). Ὁ Γρηγόριος ὁ Ναζιανζινὸς (370 μ. Χ.) ἐπίσης ἐν λόγῳ 10ῳ. Ὁ ἅγιος Μακάριος μαρτυρεῖ περὶ τῆς ὠφελείας ἔκ τινος γενομένης πρὸς αὐτὸν ἀποκαλύψεως· ἐπίσης καὶ ὁ Πάπας Γρηγόριος ὁ Διάλογος καὶ ἡ Θεοδώρα ἡ βασίλισσα ἔγνωσαν δι' ἀποκαλύψεως τὴν προσγιγνομένην ταῖς ψυχαῖς τῶν τεθνεώτων ὠφέλειαν. Ὁ Γρηγόριος ὁ θεολόγος ἐν τῷ ἐπιτάφιῳ του πρὸς Καισάριον συνίστησιν τὰς ὑπὲρ τῶν κεκοιμημένων δεήσεις ὡς ἀγαθάς, καὶ ὁ μέγας Χρυσόστομος ἐν τῇ ἑρμηνείᾳ τῆς πρὸς τοὺς Φιλιππησίους Ἐπιστολῆς, λέγει ὡς ἑξῆς: «Ἐπινοήσωμεν τοῖς ἀπελθοῦσιν ὠφέλειαν, δῶμεν αὐτοῖς τὴν πρέπουσαν βοήθειαν, ἐλεημοσύνας λέγω καὶ προσφοράς· καὶ γὰρ φέρει τούτοις πολλὴν τὸ πρᾶγμα τὴν ὄνησιν καὶ μέγα κέρδος καὶ ὠφέλειαν. Οὐ γὰρ εἰκῇ καὶ ὡς ἔτυχε ταῦτα νενομοθέτηται καὶ τῇ τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησίᾳ παρὰ τῶν αὐτοῦ πανσόφων Μαθητῶν παραδέδοται τὸ ἐπὶ τῶν φρικτῶν μυστηρίων μνείαν ποιεῖσθαι τὸν ἱερέα ὑπὲρ τῶν πίστει κεκοιμημένων. Λέγει δὲ καὶ ὁ πολὺς Ἀθανάσιος· «κἂν εἰς ἀέρα ἐν εὐσεβείᾳ τελειωθεὶς διελύθη, μὴ ἀπαναίνου ἔλαιον καὶ κηρούς, Χριστὸν τὸν Θεὸν ἐπικαλούμενος ἐν τῷ τάφῳ προσάψαι· δεκτέα γὰρ ταῦτα τῷ Θεῷ καὶ πολλὴν φέροντα τὴν ἀντίδοσιν· εἰ μὲν ἁμαρτωλὸς ὁ τεθνηκὼς ᾖ, ἵνα λύσῃ αὐτοῦ τὰ ἁμαρτήματα· εἰ δὲ δίκαιος, ἵνα μισθῶν προσθήκη γένηται». Τὴν γνώμην περὶ τῆς προσγιγνομένης ὠφελείας ταῖς ψυχαῖς τῶν τεθνεώτων ἐκ τῶν μνημοσύνων ἅπαντες οἱ πατέρες καὶ διδάσκαλοι τῆς Ἐκκλησίας ἐξ ἀρχῆς μέχρι σήμερον ἔχουσι καὶ ταῦτα συνιστῶσιν. Ὅθεν ὀφείλομεν ἔκ τε καθήκοντος καὶ ἐξ ἀγάπης πρὸς τοὺς προαπελθόντας πατέρας ἡμῶν καὶ ἀδελφοὺς καὶ συγγενεῖς καὶ φίλους καὶ οἰκείους καὶ ξένους νὰ τελῶμεν μνημόσυνα εἰς τὴν μνήμην αὐτῶν, ὅπως συντελέσωσιν εἰς τὴν βελτίωσιν τῆς θέσεως αὐτῶν. Περὶ τῆς τῶν μνημοσύνων ὠφελείας τινὲς ἀμφιβάλλουσι παραιτοῦντες τὸ τοῦ Εὐαγγελίου πνεῦμα, ὅτι ἐν τῷ Ἅδῃ οὐκ ἔστι μετάνοια. Τὰ ῥήματα ταῦτα εἶνε ἀληθές, ὅτι ἀποκλείουσι τὴν ἐξ αὐτενεργείας τοῦ τεθνεώτος ἀλλοίωσιν τῆς καταστάσεώς του, ἀλλ' οὐχὶ καὶ τὴν ἀπὸ μέρους τῆς Ἐκκλησίας, ἥτις ἀπὸ τῶν Ἀποστόλων ἐδιδάχθη τοῦτο· διότι οὐχὶ εἰκῇ παρέλαβεν αὕτη παρ' αὐτῶν νὰ παραθέτῃ ἐν τῷ ἁγίῳ δισκαρίῳ τὰς μερίδας τῶν τεθνεώτων, νὰ δέηται ὑπὲρ αὐτῶν, καὶ νὰ βαπτίζῃ αὐτὰς ἐντὸς τοῦ ἁγίου ποτηρίου, ἐν ᾧ τὸ Ἅγιον Σῶμα καὶ τὸ τίμιον τοῦ Σωτῆρος Χριστοῦ αἷμα εὑρίσκονται. Ἡ παράδοσις αὕτη εἶνε ἡ ἰσχυροτάτη μαρτυρία τῆς Ἐκκλησίας ἡ πείθουσα ἡμᾶς περὶ τῆς ὠφελείας τῶν μνημοσύνων.

(Ἐκ τῆς Ἑορτολογίας Νεκταρίου Κεφαλᾶ Μητροπολίτου Πενταπόλεως).

Η ΝΗΣΤΕΙΑ
ΕΝ ΤΗ ΑΓΙΑ, ΓΡΑΦΗ, ΚΑΙ ΤΗ ΙΕΡΑ, ΠΑΡΑΔΟΣΕΙ

(Συνέχεια)

Οἱ κηρυττόμενοι κατὰ τῆς νηστείας ὡς ἐπιβλαβοῦς εἰς τὴν ὑγίειαν ἢ ὡς θεσμοῦ μηδαμῶς σομβάλλοντος εἰς τὴν σωτηρίαν τοῦ ἀνθρώπου ὁρμῶνται ἐκ πνεύματος ὑλοφροσύνης καὶ ἐπικρατήσεως παρ' αὐτοῖς τοῦ σαρκικοῦ φρονήματος. Οἱ τοιοῦτοι δὲν περιορίζουσι τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν ἕως ἐδῶ· παραπονοῦνται ἐν γένει κατὰ τῆς αὐστηρότητος τοῦ Εὐαγγελικοῦ νόμου καὶ τοῦ ἀνεφίκτου τῆς χριστιανικῆς τελειότητος. Ἀλλὰ τότε εἰς τί συνίσταται ἡ ὑπεροχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὲρ τὸν Ἰουδαϊσμόν; Διατί ὁ Σωτὴρ παρέβαλε τὴν ὁδὸν τῆς σωτηρίας πρὸς στενὴν πύλην καὶ ὁδὸν τεθλιμμένην, δι' ἧς ὀλίγοι εἰσέρχονται;

Κατ' ἀρχὴν βεβαίως δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μονομερὴς καὶ αὐθαίρετος κατάργησις ἔστω καὶ τῆς ἐλαχίστης ἐντολῆς. Πολὺ ὀρθῶς λοιπὸν ἡ Ἐκκλησία ἐνομοθέτησεν· «εἴ τις χωρὶς σωματικῆς ἀνάγκης ὑπερηφανεύοιτο καὶ τὰς παραδεδομένας τῷ κοινῷ νηστείας καὶ ὑπὸ τῆς Ἐκκλησίας φυλασσομένας παραλύοι ἀποκυροῦντος ἐν αὐτῷ οἰκείου λογισμοῦ, ἀνάθεμα ἔστω». (Κανὼν ιθ' ἐν Γάγγρᾳ Συνόδου ἐπικυρ. ὑπὸ τῆς ΣΤ' Οἰκουμ. Συνόδου).

Τὸ συντέμνειν τοὺς καιροὺς τῆς νηστείας καὶ μεταβάλλειν τὸν τρόπον τῆς διαίτης κατὰ τὰς ἀνάγκας τῶν ἐποχῶν καὶ τῶν κλιμάτων, τῆς ἰδιοσυγκρασίας τοῦ λαοῦ καὶ τῶν διαφόρων συνθηκῶν τοῦ βίου, εἶναι δικαίωμα τοῦ ἀνωτάτου νομοθετικοῦ σώματος τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν αὕτη θεωρῇ ἀναγκαίαν τὴν διαρρύθμισιν τοῦ θεσμοῦ τῆς νηστείας ἢ ἄλλου τινὸς ζητήματος δευτερευούσης ἀξίας κατὰ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς ἐποχῆς καὶ τῆς ἐξασθενησάσης φύσεως τοῦ ἀνθρώπου, δύναται νὰ πράξῃ τοῦτο μετὰ ὡρίμου σκέψεως καὶ συζήτησιν. Ὁ θεῖος Χρυσόστομος λέγει: «Ὁ Θεὸς κατὰ καιρὸν πρὸς τὸ συμφέρον ἕκαστα οἰκονομεῖ, τὴν ἀσθένειαν ἑκάστης γενεᾶς διορθούμενος». (Ἑρμ. ρθ' ψαλμ.). Διότι ἄλλως, κατὰ τὴν παρομοίωσιν τοῦ Μ. Βασιλείου, ἐὰν ἔκ τινος οἰκοδομήματος ἤθελεν ἀφαιρέσει ἕκαστος ἕνα πρὸς ἕνα λίθον, ἅπαν τὸ οἰκοδόμημα ἤθελε σαλευθῆ καὶ καταπέσει. Ἡ διαμόρρωσις γνώμης ἐκκλησιαστικῆς παρ' ἡμῖν ἐπὶ πάντων τῶν ζητημάτων εἶναι ἔργον θείων ἀνδρῶν καὶ σοφωτάτων συνόδων, ἔργον σωτήριον διασῶσαν ἐν χρόνοις χαλεποῖς τὴν ἑνότητα τῆς Ἐκκλησίας. Ἐὰν παντὶ ἑκάστῳ ἐπετρέπετο νὰ μορφώνῃ ἰδίας δοξασίας ἐπὶ δογματικῶν, ἠθικῶν κ.λπ. ζητημάτων, ὅπερ ἀπολύτως ἀδύνατον, (διότι ἐν τῷ Εὐαγγελίῳ «πολλὰ δυνόητά ἐστιν, ἃ οἱ ἀμαθεῖς καὶ ἀστήρικτοι στρεβλοῦσι, ὡς καὶ τὰς λοιπὰς γραφὰς πρὸς τὴν ἰδίαν αὐτῶν ἀπώλειαν» (Β' Πέτρ. γ' 16), θὰ περιεπίπτομεν εἰς σύγχυσιν, ὡς συνέβη ἐν τῇ Διαμαρτυρομένῃ Ἐκκλησίᾳ ἔνθα συνεπείᾳ ἀκράτου ἐλευθερίας περὶ τὸ ἑρμηνεύειν τὰς Γραφὰς κατὰ τὸ δοκοῦν ἑνὶ ἑκάστῳ ἐσχηματίσθη πλῆθος κοινοτήτων ἐκ διαμέτρου διεστραμένων ἐν τοῖς δόγμασι, τῇ λατρείᾳ καὶ τῇ διοικήσει καὶ ἀντιφατικὰ διδασκουσῶν περὶ ζητημάτων σαφῶν ἐν τῇ ἁγίᾳ Γραφῇ.

Ὁ χριστιανὸς λοιπὸν ὀφείλει σεβόμενος τὰς ἐντολὰς τοῦ Θεοῦ καὶ τὰς διατάξεις τῆς Ἐκκλησίας νὰ νηστεύῃ τὰς νενομισμένας νηστείας (ἐκτὸς ἐὰν κωλύηται ὑπὸ πραγματικῆς αἰτίας) μετὰ πάσης ταπεινοφροσύνης μὴ ἐπικρίνων τὸν ἀντιφρονοῦντα, ἀλλὰ διδάσκων μετὰ πάσης πραότητος καὶ φιλαδελφίας· ὁ δὲ μὴ νηστεύων ἂς μὴ ἐξουθενῇ τὸν νηστεύοντα ὡς προληπτικὸν ἢ φανατικόν· «ἑκάστου τὸ ἔργον φανερὸν γενήσεται· ἡ γὰρ ἡμέρα δηλώσει· ὅτι ἐν πυρὶ ἀποκαλύπτεται.» (Α' Κορ. γ' 13). Ἡ χριστιανικὴ ἀνοχὴ πρέπει νὰ βασιλεύῃ πανταχοῦ· «ὁ ἐσθίων τὸν μὴ ἐσθίοντα μὴ ἐξουθενείτω· καὶ ὁ μὴ ἐσθίων τὸν ἐσθίοντα μὴ κρινέτω». (Ρωμ. ιδ' 3). Οὐδέποτε ὁ ἐγωϊσμὸς πρέπει νὰ κυριεύῃ τὸν ἀτελῆ ἄνθρωπον, ἀφοῦ «ὁ Θεός ἐστιν ὁ ἐνεργῶν ἐν ἡμῖν καὶ τὸ θέλειν καὶ τὸ ἐνεργεῖν ὑπὲρ τῆς εὐδοκίας.» (Φιλ. β' 13). Ἐν πάσῃ περιστάσει πρέπει νὰ φέρωμεν ἐν τῷ νῷ τοὺς λόγους τοῦ Κυρίου· «ὅταν ποιήσητε πάντα τὰ διαταχθέντα ὑμῖν, λέγετε ὅτι δοῦλοι ἀχρεῖοί ἐσμεν, ὅτι ὃ ὀφείλομεν ποιῆσαι πεποιήκαμεν». (Λουκ. ιζ' 10).

Οἱ πατέρες τῆς Ἐκκλησίας παραβάλλουσι τὴν νηστείαν πρὸς μίαν τῶν δύο πτερύγων (τῆς ἑτέρας οὔσης τῆς προσευχῆς), δι' ὧν ἀναβιβάζεται ὁ ἄνθρωπος ἀπὸ τῆς γῆς εἰς τὸν οὐρανὸν καὶ τὴν τελειότητα, πρὸς ὅπλον καὶ φάρμακον δραστικὸν κατὰ τοῦ διαβόλου καὶ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ. Εἰς τὴν παρομοίωσιν ταύτην παρέσχε τὴν ὕλην αὐτὸς ὁ Σωτὴρ συστήσας τὰς εἰρημένας ἀρετὰς ὡς ὅπλα ἀκαταμάχητα κατὰ τῶν ἐπηρειῶν τῶν δαιμόνων. «Τοῦτο τὸ γένος οὐκ ἐκπορεύεται εἰμὴ ἐν προσευχῇ καὶ νηστείᾳ». (Ματθ. ιζ' 21). Καὶ ὁ ἴδιος ἐνήστευσεν ἐν τῇ ἐρήμῳ προαλειφόμενος εἰς τὸ Μεσσιακὸν ἔργον, ἵνα δείξῃ τί ὑμεῖς ὀφείλομεν νὰ πράττωμεν εἰς τὸν μέγαν κατὰ τῆς ἁμαρτίας ἀγῶνα. Διὸ καὶ ἡ Ἐκκλησία κράζει· «Δεῦτε ὡς ὁ Κύριος ἐν νηστείᾳ εἶλε τὸν ἐχθρόν, ἐν ταύτῃ καὶ ἡμεῖς θραύσωμεν αὐτοῦ τὰ βέλη καὶ ἔνδρα, ὕπαγε ὀπίσω μου Σατανᾶ ἕκαστος λέγοντες, ἐν τῷ μέλλειν ἐκπειράζειν ἡμᾶς». (Α' ἑβδ. Νηστ.).

Καὶ πρὸ τοῦ Σωτῆρος πολλοὶ μεγάλοι ἄνδρες τῆς Π. Διαθήκης ἐπεζήτησαν διὰ τῶν μέσων τούτων τὴν ἐξιλέωσιν τοῦ θείου καὶ τὴν διάσωσιν ἐκ παντοίων κινδύνων. Μεταξὺ ἄλλων ὁ ἐστεμμένος ψαλμῳδὸς λέγει· «Ἐγὼ ἐν τῷ αὐτούς παρενοχλεῖν με ἐνεδυόμην σάκκον καὶ ἐταπείνουν ἐν νηστείᾳ τὴν ψυχήν μου καὶ ἡ προσευχή μου εἰς κόλπον μου ἀποστραφήσεται». (Ψαλμ. λδ' 10). Ὁ δὲ προφήτης Ἠλίας διὰ νηστείας προεκαθάρθη καὶ ἐλαμπρύνθη πρὸ τῆς ἀναβάσεως εἰς οὐρανούς, ὁπόθεν ἐμπνευσθεὶς ὁ μελῳδὸς τῆς ἐκκλησίας, ᾄδει· «Ἀρετῶν προσεπιβὰς Ἠλιοῦ ἅρματι θείῳ, τῇ νηστείᾳ λαμπρυνθεὶς ἀνεφέρετο ἐπὶ τὸ ὕψος τὸ οὐράνιον. Τοῦτον ζήλωσον ταπεινὴ ψυχή μου καὶ νήστευσον πάσης κακίας καὶ φθόνου καὶ ἔριδος καὶ τρυφῆς ἀπορρεούσης καὶ ἐνηδόνου, ὅπως ὀδύνην χαλεπὴν ἐκφύγῃς διαιωνίζουσαν τῆς γεέννης, ἐκβοῶσα Χριστῷ Κύριε δόξασοι». (Α' ἑβδομ. Νηστ.). Καὶ οὐ μόνον κατὰ τοὺς καιροὺς τῆς νηστείας, ἀλλὰ πάντοτε ἡ Ἐκκλησία συνιστᾷ καὶ τονίζει τὴν ἐγκράτειαν τῶν παθῶν, τὴν μεταβολὴν τῶν πονηρῶν ἐπιθυμιῶν καὶ διαλογισμῶν, ἀκολουθοῦσα τὴν διδασκαλίαν τοῦ Κυρίου· «ἔσωθεν ἐκ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων οἱ διαλογισμοὶ οἱ κακοὶ ἐκπορεύονται, μοιχεῖαι, πορνεῖαι, φόνοι, κλοπαί, πλεονεξίαι, δόλοι, ἀσέλγειαι, ὀφθαλμὸς πονηρός, βλασφημία, ἀφροσύνη· πάντα ταῦτα τὰ πονηρὰ ἔσωθεν ἐκπορεύεται καὶ κοινοῖ τὸν ἄνθρωπον.» (Μαρκ. ζ' 20—24). Τιμωρεῖ δὲ αὐστηρότατα ὁ κϐ' ἀποστολικὸς κανὼν κληρικοὺς καὶ λαϊκοὺς σχολάζοντας εἰς ἀνιέρους καὶ εὐτελεῖς πράξεις. «Ἐπίσκοπος ἢ πρεσϐύτερος ἢ διάκονος, κύϐοις σχολάζων καὶ μέθαις ἢ παυσάσθω ἢ ἀφοριζέσθω· ὡαύτως δὲ καὶ λαϊκός.»

Καὶ αὐτοὶ οἱ ἀμερόληπτοι Διαμαρτυρόμενοι ἀναγνωρίζουσι τὴν ἀνάγκην τῆς νηστείας καὶ τὴν ἐπίδρασιν αὐτῆς ἐπὶ τοῦ βίου τοῦ ἀνθρώπου. Οὕτως ὁ μεγάλης φήμης ἱεροκήρυξ τοῦ Λονδίνου Ο. Η Spurgeon γράφει ἐν τῷ περισπουδάστῳ ἔργῳ αὐτοῦ «περὶ τῶν θαυμάτων τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ» περὶ τῆς δυνάμεως τῆς ἀξίας τῆς νηστείας. «Ἐὰν εἶμαι βέβαιος ἂν ἡμεῖς δὲν ἀπωλέσαμεν μεγάλην εὐλογίαν ἐν τῇ χριστιανικῇ ἐκκλησίᾳ ἀπορρίψαντες τὴν νηστείαν. Ἔρρηθη ὅτι ἡ νηστεία εἶναι δεισιδαιμονία· ἀλλ' ἀληθεύει ὅ,τι ἀρχαῖός τις θεολόγος εἶπεν. Ἓν κοχλιάριον δεισιδαιμονίας εἶναι καλλίτερον ἢ πινάκιον ὅλον πλῆρες λαιμαργίας καὶ ἀδηφαγίας. Ὁ Μαρτῖνος

Λούθηρος, τοῦ ὁποίου τὸ σῶμα ἦτο πολὺ τρυφερόν.... συνείθιζε νὰ νηστεύῃ πυκνά. Οὗτος ἔλεγεν, ὅτι ἡ σὰρξ αὐτοῦ φρικωδῶς ἐσυνείθιζε νὰ γογγύζῃ διὰ τὴν στέρησιν, ἀλλ' ἤθελε νὰ νηστεύῃ, διότι εὕρισκεν, ὅτι τοῦτο ἐζωογόνει τὴν προσευχήν του. (Σελ. 176).

(Ἀκολουθεῖ)

Ν. ΕΥΑΓΓΕΛΙΔΗΣ

ΣΟΦΑΙ ΣΚΕΨΕΙΣ

Εἴθε τὰ σφάλματά μας νὰ μας ἐφώτιζον. Ἀλλὰ δυστυχῶς οὐδεμίαν ἐπιφέρουσι διόρθωσιν... Τὰ κτήνη, οἱ ἡμίονοι, οἱ ὄνοι, οἱ χοῖροι εὑρίσκουσι θεραπείαν· ὅταν κοπῶσιν αἱ σαπημέναι σάρκες των, νέα σὰρξ τὰς ἀντικαθιστᾷ. Ἀλλ' ἡμεῖς, ἡμεῖς καιόμεθα καὶ κοπτόμεθα, ἀλλ' οὔτε ὁ σίδηρος οὔτε τὸ πῦρ μᾶς θεραπεύει... Κατελήφθημεν ὅλοι ὑπὸ σαρδονίου. Ἀποθνήσκομεν καὶ γελῶμεν· καὶ διὰ τοῦτο τὸν γέλωτά μας ἀκολουθοῦσι δάκρυα, καὶ τοιουτοτρόπως ἐφαρμόζεται εἰς ἡμᾶς ὁ λόγος τοῦ Σωτῆρος: Οὐαὶ ὑμῖν τοῖς γελῶσι, διότι θὰ κλαύσητε.

Σαλβιανὸς

Ὁ Χριστὸς μᾶς συνιστᾷ, ὅταν μᾶς διαφιλονικῇ τις τὸν χιτῶνα, νὰ δίδωμεν εἰς αὐτὸν καὶ τὸν μανδύαν μας· ἀλλ' οἱ σημερινοὶ χριστιανοὶ θὰ ἔκλεπτον μᾶλλον τὸν μανδύαν τοῦ γειτονός των.

Σαλβιανὸς

Σύ, ὦ πλούσιε, ὅστις ἔχεις ἀμύθητον πλοῦτον, ὅστις διὰ τοῦτο ὀφείλεις νὰ τιμᾷς τὸν Θεόν, εἶσαι λοιπὸν δὲν λέγω ἅγιος, ἀλλὰ τίμιος;

Σαλβιανὸς

Φρονίμου ἀνθρώπου ἴδιον εἶναι νὰ προετοιμάζῃ ἑαυτὸν εἰς τὸ νὰ ὑποφέρῃ πράως ὅ,τι εἶναι δυνατὸν νὰ συμβαίνῃ εἰς τὸν ἄνθρωπον, ἂν ἤθελε συμβῇ εἰς αὐτόν. Μεγαλειτέρας καθ' ὅλου φρονήσεως εἶναι νὰ προβλέπῃ μὴ συμβῇ τι τοιοῦτον· ἀλλ' ὄχι ταπεινοτέρας ψυχῆς νὰ ὑποφέρῃ γενναίως ὅ,τι ἤθελε συμβῇ.

Κικέρων

Δὲν περιφρονεῖ τις ἐκείνους, οἵτινες ἔχουσι κακίας, ἀλλ' ἐκείνους, οἵτινες δὲν ἔχουσι κάμμίαν ἀρετήν.

ROCHEFOUCAULT

Αἱ ἀρεταὶ χάνονται εἰς τὸ συμφέρον, ὡς οἱ ποταμοὶ χάνονται εἰς τὴν θάλασσαν.

ROCHEFOUCAULT

Αἱ ἀρεταί μας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον δὲν εἶναι ἢ κακίαι μετημφιεσμέναι.

ROCHEFOUCAUTL

Ἡ ἀληθὴς ἀξία συνίσταται εἰς τὸ νὰ κάμνῃ τις ἄνευ μαρτύρων ὅ,τι θὰ ἦτο ἱκανὸς νὰ κάμνῃ ἔμπροσθενδλου τοῦ κόσμου.

ROCHEFOUCAULT

Τὰ μεγάλα ὀνόματα χαμηλώνουσιν ἀντὶ νὰ ὑψώνωσιν ὅσοι δὲν γνωρίζουσι νὰ τα κρατήσωσι.

ROCHEFOUCAULT

Ἡ ὑπομονὴ εἶναι πικρά, ἀλλ' ὁ καρπός της εἶναι γλυκύς.

I. I. ROUSSEAU

Ἡ ὑπομονὴ εἶναι τὸ ἀσφαλέστερον κατὰ τῶν συκοφαντιῶν φάρμακον· ὁ χρόνος γρήγορα ἢ ἀργὰ ἀποκαλύπτει τὴν ἀλήθειαν.

* * *

Τὰ πάθη εἶναι οἱ ἄνεμοι, οἵτινες κινοῦσι τὸ πλοῖόν μας, καὶ τὸ λογικὸν εἶναι ὁ πρωρεύς, ὅστις τὸ διευθύνει· τὸ πλοῖον δὲν θὰ ἐκινεῖτο ποσῶς ἄνευ τῶν ἀνέμων, καὶ θὰ ἐχάνετο ἄνευ τοῦ πρωρέως.

* * *

Αἱ μεγάλαι σκέψεις προέρχονται ἐκ τῆς καρδίας.

* * *

Ὁ φρόνιμος, πρὶν ὁμιλήσῃ, σκέπτεται τί πρέπει νὰ εἴπῃ· ὁ ἀνόητος ὁμιλεῖ, καὶ κατόπιν σκέπτεται τί εἶπε.

* * *

Τὸ παρὸν εἶναι δι' ἐκείνους, οἵτινες ἀπολαύουσι· τὸ μέλλον δι' ἐκείνους, οἵτινες ὑποφέρουσι.

* * *

Τὸ ἀσφαλέστατον μέσον νὰ παρηγορῇ τις ἑαυτὸν δι'ὅ,τι δυνατὸν νὰ τῷ συμβῇ εἶναι νὰ περιμένῃ πάντοτε χειρότερόν τι.

* * *

Πρέπει, ὅταν τις εἶναι ἀπηλλαγμένος δυστυχημάτων, τότε νὰ φοβῆται, καί, ὅταν εὐτυχῇ, τότε πρὸ πάντων νὰ προσέχῃ μὴ λεληθότως καταστραφῇ.

Σοφοκλῆς

Ἐν Ἀθήναις.

ΣΤΑΥΡΟΣ Ι. ΤΗΛΙΑΚΟΣ

Ο ΤΑΠΕΙΝΟΦΡΩΝ

Ἡ ταπεινοφροσύνη εἶναι ἡ ἄμεσος καὶ διαρκὴς ἀπὸ τοῦ ἀληθινοῦ Θεοῦ ἐξάρτησις, ἡ κατορθουμένη δι' ἐσωτερικῆς συναισθήσεως καὶ αὐτογνωσίας. Διὰ τοῦτο ἀληθὴς ταπεινοφροσύνη οὐδέποτε καὶ ἐν οὐδενὶ τῶν μὴ γινωσκόντων τὸν ἀληθινὸν Θεὸν κατωρθώθη καὶ μόνον εἰς ἀληθεῖς χριστιανοὺς εἶναι εὔκολος. Ἡ ἐν τῷ βίῳ ταπεινοφροσύνη προϋποτίθησι πάντοτε ἀγνότητα ψυχῆς ἐκ παθῶν ψυχικῶν καὶ σωματικῶν καὶ ἄνευ τῆς ἀγνότητος ταύτης θὰ εἶναι ψευδὴς καὶ ἐπίπλαστος, ἔστω καὶ ἂν φαίνηται μεγάλης ἐντάσεως εἰς λόγους καὶ ἔργα.

Ὁ ταπεινόφρων εἶναι ὁ συναισθανόμενος ἀληθῶς τὴν ἰδίαν ἀτέλειαν ἀπέναντι τοῦ τελείου Θεοῦ καὶ ὁ διαρκῶς αὐτομελετώμενος καὶ αὐτεπισκοπούμενος, ἵνα τελειότερος δοσημέραι καθίσταται καὶ ἐγγύτερος τῷ ἀπειροτελείῳ γένηται. Ἐργάζεται καὶ κινεῖται ἀκαταπαύστως, ἀλλὰ πάντοτε ἐπ' ἀγαθῷ, ἵνα τὴν ψυχήν του ἀγνοτέραν καταστήσῃ καὶ ἑαυτὸν μετὰ τοῦ ἀγαθοῦ ζυμώσῃ, ἵνα ὁ πόθος του ὁ ἐνδόμυχος πληρωθῇ, νὰ ζήσῃ ἐν τῷ φωτί, νὰ ἀξιωθῇ τῆς οὐρανίου αἰωνίου τιμῆς καὶ χαρᾶς. Τοῦτο τὸ ἐλατήριόν του. Διὰ τοῦτο ζῇ ἐν τῷ κόσμῳ καὶ ὄργανον τοῦ Θεοῦ ἐν τῷ ἔργῳ ἀναδεικνύεται καὶ κατάδηλος εἶναι πάντοτε, ὅτι οὐδέποτε πρὸς τὸν κόσμον ἀποβλέπει παρὰ μόνον ἵνα εὐεργετήσῃ καὶ ὠφέλιμος ἀναδειχθῇ. Κατέχει ὕψιστα ἀξιώματα καὶ ἀπέναντι αὐτοῦ ὑποκλινομένους τοὺς πάντας βλέπει καὶ δυσφορεῖ, διότι φοβεῖται μὴ δὲν θεωροῦσιν αὐτὸν ἕνα ἁπλοῦν τοῦ Θεοῦ δοῦλον καὶ πάσχει πολλάκις διότι δὲν δύναται νὰ χορτάσῃ ἀπὸ τὴν πρᾶξιν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ διότι ἐμποδίζεται νὰ φερθῇ ὅπως ἡ ἀγνὴ ψυχή του ἐπιθυμεῖ. Τὸν ἐπαινοῦν καὶ τὸν δοξάζουν διὰ τὰ πλεονεκτήματα καὶ τὰ κατορθώματά του καὶ αὐτὸς πάντοτε ἀθορύβητος καὶ ἀσύγχυστος σπεύδει νὰ ἀπομονωθῇ καὶ γονατίσῃ ἐνώπιον τοῦ παντοδυνάμου καὶ παναγάθου Θεοῦ, νὰ ἐκφράσῃ μετὰ δακρύων τὴν εὐγνωμοσύνην του καὶ νὰ παρακαλέσῃ νὰ τῷ δώσῃ μέχρι τελευταίας αὐτοῦ πνοῆς τὸ δῶρον τῆς ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ λατρείας Του καὶ νὰ τὸν ἀξιώσῃ νὰ μαρτυρήσῃ διὰ τὸ ὄνομά Του.

Ὁ ταπεινόφρων εἶναι ὁ ἀληθῶς μέγας. Βλέπει πρὸς τοὺς πτωχοὺς πρῶτον μετ' ἀγάπης καὶ στοργῆς, φροντίζει διὰ τοὺς ἀνισχύρους καὶ ἀπροστατεύτους πρῶτον. Εἶναι τέκνον τῆς ἀγάπης καὶ ἓν ἔργον ἔχει: νὰ ἀγαπᾷ καὶ νὰ στηρίζῃ τοὺς ἀδελφοὺς τοῦ Χριστοῦ, οἱ ὁποῖοι εἶναι οἱ κατὰ τὸ σῶμα καὶ τὴν ψυχὴν ἐνδεεῖς. Ὁ ταπεινόφρων εἶναι ὁ ἄγγελος τῆς χαρᾶς, ὁ διαλύων τὰ σκότη τῆς ὀργῆς τῶν ἐγωϊστῶν καὶ παραφόρων.

Ο ΕΓΩΪΣΤΗΣ

Φύσει ὁ ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ νὰ σχετίζῃ ἑαυτὸν πρὸς τοὺς ἄλλους ἐπ' ἀγαθῷ, νὰ εἶναι δῆλον ὅτι κοινωνικός. Ἡ ἐπιθυμία του αὕτη εἶναι ἁγνὴ ὅταν εἶναι πνευματικὸς ἄμβρωπος καὶ ἀναφέρεται πρῶτον πρὸς τὸν Θεὸν μετὰ ταπεινοφροσύνης. Ἐὰν ὁ ἄνθρωπος κοινωνῇ δι' ἐσωτερικῆς προσευχῆς καὶ ὑποταγῆς πρὸς τὸν Θεόν, τότε τὸ ἐγὼ αὐτοῦ τὸ πνευματικὸν εὑρίσκεται ἐν τῷ φωτὶ καὶ ζῇ ἀνεπηρέαστον ἀπὸ τῆς ὕλης, κλίνει τὸ γόνυ ἐνώπιον τοῦ Πατρὸς καὶ προσκυνεῖ αὐτὸν «ἐν πνεύματι καὶ ἀληθείᾳ» ἐμπνεόμενος εἰς αὐταπάρνησιν καὶ αὐτοθυσίαν χάριν τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τῆς μακαρίας ἐν αὐτῷ ζωῆς.

Ἐὰν τοιαύτη ἐπικοινωνία δὲν ὑπάρχῃ, τότε ἐπικρατεῖ τὸ σαρκικὸν ἐγὼ καὶ δημιουργεῖται ὁ ἐγωϊστής.

Ὁ ἐγωϊστὴς εἶναι ὁ λησμονῶν τὸν Θεὸν ἢ πάντοτε ἢ κατὰ περιστάσεις. Δὲν ἔχει ψυχὴν ζῶσαν. Εἶναι ὁ σαρκικὸς ἄνθρωπος ὁ μὴ δυνάμενος νὰ ἐξέλθῃ ἐκ τοῦ φραγμοῦ τῶν χθαμαλῶν ὑλικῶν ὀρέξεων καὶ ἀπολαύσεων. Εἶναι αὐτόχρημα ὁ ταλαίπωρος δεσμώτης τῆς ὕλης. Τὰ πάντα δι' ἑαυτὸν καὶ οὐδὲν διὰ τοὺς ἄλλους. Εἶναι σκώληξ αὐτοθεοποιούμενος. Διότι περὶ οὐδενὸς μέλει αὐτῷ, οὐδὲ σημαίνει τι ὡς πρὸς αὐτὸν οὔτε Θεοῦ θέλημα καὶ Θεοῦ ὀργή, οὔτε δικαιοσύνη καὶ ἀνταπόδοσις, οὔτε ὀδύνη καὶ θλῖψις τῶν ἄλλων, οὔτε αὐτὴ ἡ βλάβη ἢ καταστροφὴ ἡ ἐξ αἰτίας του. Θεός, κόσμος ὁλόκληρος, συγγένεια, φιλία, πατριωτισμός, τὰ πάντα εἶναι τὸ σαρκικὸν ἐγώ του, ἡ ἰδία εὐχαριστησις. Πατέρα καὶ μητέρα δὲν ἔχει, σύζυγον καὶ τέκνα κατὰ βάθος δὲν ἐννοεῖ, οὔτε αἰσθάνεται, ἀδελφοὺς καὶ ἀδελφὰς δὲν παραδέχεται παρὰ κατὰ περιστάσεις, εὐεργέτας δὲν ἐνθυμεῖται, χρησιμότητας δὲν προσέχει, ἥρωας ἀψηφεῖ, μεγαλοφυΐας μυκτηρίζει, ἱκανότητας δὲν ἀναγνωρίζει, ὅταν ὁ ἑαυτός του, τὸ ἐγώ του δὲν ὑπηρετῆται διὰ τούτων, ὡς αὐτὸς ἐννοεῖ καὶ βούλεται. Αὕτη εἶναι ἡ ψυχολογική του κατάστασις ἡ μόνιμος. Διὰ τοῦτο ὁ ἐγωϊστὴς εἶναι εἰς πᾶσαν κακίαν εὔκολος κατὰ τὰς περιστάσεις, καθ' ἃς τὸ ἐγὼ αὐτοῦ οὕτω δὲν θεραπεύεται. Καὶ ὑπερήφανος εἶναι, καὶ φθονερὸς εἶναι, καὶ ψεύστης καὶ ἀπατεὼν εἶναι, καὶ δόλιος εἶναι, καὶ ὀργίλος καὶ ὑβριστὴς γίνεται καὶ φιλάργυρος καταντᾷ καὶ ὡς ἀκρατής, ἀκόλαστος καὶ ἀσωτος ἐξευτελίζεται καὶ καταισχύνεται. Ὅλας τὰς δυνάμεις του τὰς πνευματικὰς τὰς δαπανᾷ, ἵνα ἀπολέσῃ ἑαυτὸν καὶ καταστήσῃ καὶ τοὺς ἄλλους, μεθ' ὧν σχετίζεται, δυστυχεῖς. Διὰ τὴν ἰδικήν του εὐχαρίστησιν καὶ ἰδιοτροπίαν, διὰ τὸ ἰδικόν του πεῖσμα ἀδιαφορεῖ ἐὰν πικραίνῃ καὶ θλίβῃ, ἀδιαφορεῖ ἐὰν βίπτῃ τὰ φυσικῶς φίλτατα αὐτοῦ εἰς θανατηφόρον στενοχωρίαν, ἐὰν στερῇ ταῦτα εὐχαρίστου ζωῆς. Οὐδὲ συγκινεῖται καὶ ἂν ἐξ αἰτίας του χιλιάδες ἀνθρώπων φονεύωνται, ἐὰν οἰκογένειαι ἐκλείπωσιν, ἐὰν ἔθνη ἀφανίζωνται, ἐὰν κράτη παραλύσουν, ἐὰν θρησκεῖαι καὶ ἐκκλησίαι ἐξευδετεροῦνται. Ὁ ἑαυτός του τὸ πᾶν. Τὰ τοιαῦτα θηρία καταβάλλει καὶ μεταμορφώνει εἰς ἀγγέλους φωτὸς μόνον ὁ Χριστός, ὁ ὁποῖος εἶναι ἡ ταπεινοφροσύνη καὶ ἡ ἀγάπη.

Ο ΥΠΕΡΗΦΑΝΟΣ

Ὁ ζητῶν νὰ φαίνηται καὶ νὰ εἶναι περισσότερον παρ' ὅ,τι πράγματι ἐδημιουργήθη, αὐτὸς εἶναι ὁ ὑπερήφανος ἢ ὑπεράπτης. Κατ' ἀρχὴν φαίνεται μὴ ἐπιθυμῶν κακόν, ἀλλ' ἀσφαλῶς εἰς τὸ κακὸν φέρεται. Ὁ ὑπερήφανος πρῶτον κατ' ἀνάγκην θὰ λησμονήσῃ τὸν Θεόν, διότι πρῶτον αὐτὸν προσβάλλει καὶ ὑβρίζει, μὴ ἀρκούμενος εἰς ὅ,τι παρ' αὐτοῦ ἔλαβε καὶ μὴ εὐγνωμονῶν δι' ὅ,τι ἔλαβεν. Εἶναι οἰνοεὶ ἐν τῇ μεμψιμοιρίᾳ του ἐπαναστάτης κατὰ τοῦ Θεοῦ, προσπαθῶν δι' ἰδίων δυνάμεων καὶ ὑπολογισμῶν νὰ ἀνυψωθῇ ὅπου φυσικῶς δὲν φθάνει. Τοῦτο ἔπαθον οἱ πρωτόπλαστοι, ὡς διδάσκει ἡ Γραφή, τοῦτο πάσχουσι πάντες οἱ μὴ συναισθανόμενοι ἑαυτούς. Διὰ τοῦτο καὶ ἀκάθαρτοι λέγονται ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ ἐν ταῖς Παροιμίαις «ἀκάθαρτος ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ πᾶς ὑψηλοκάρδιος».

Οἱ ὑπερήφανοι εἶναι πολλῶν εἰδῶν λόγῳ θέσεως, ἀναπτύξεως, καὶ τάσεως ἐξ ἀναστροφῆς καὶ ἰδιοσυγκρασίας, ἀλλ' ἡ πηγὴ τοῦ ἐν αὐτοῖς κακοῦ εἶναι ἡ χαλαρὰ πρὸς τὸν Θεὸν πίστις καὶ οὐχὶ σπανίως ἡ ἀπιστία αὐτή. Ὁ ὑπερήφανος εἶναι πάντοτε ἄπληστος εἰς δόξαν καὶ τιμάς, εἶναι πάντοτε ὁ ἐν παντὶ μέγαν θεωρῶν ἑαυτόν, καὶ ὁ ἐν πᾶσιν, ὡς νομίζει, διαφέρων τῶν ἄλλων. Ὅταν ἡ νόσος πολὺ προκόψῃ ἐπὶ τὸ χεῖρον, ἀνοηταίνει, ἐν λόγοις κόμπου αὐθαδῶς αὐτεπαινούμενος καὶ διὰ ψευδῶν περὶ ἑκυτοῦ βεβαιώσεων καὶ πληροφοριῶν ἐλεεινῶς γελωτοποιούμενος. Ἐν τῇ ἐπιδεικτικῇ δὲ μανίᾳ ὑπεροχῆς ἐπιτηδεύει ἴδιον τρόπον ὁμιλίας, ἰδιόρρυθμον τόνον φωνῆς, καὶ τὸ χείριστον μορφάζει καὶ καμμύει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἡλιθίως, νομίζων, ὅτι

οὕτω δίδει ἐντύπωσιν ὑπερόχου ἀνθρώπου καὶ ὑπτιάζει ἀηδῶς, πλανώμενος ὅτι οὕτω φαίνεται ἰσχύος μεγάλης ἄνθρωπος. Εἰς τὰ ἰδιώματα ταῦτα φαίνεται αὐτόχρημα σκώληξ περιφρονῶν τὸ σύμπαν καὶ μὴ προσέχων ἐξ ἀκαραδεξίας εἰς τὸν Δημιουργὸν αὐτοῦ. Ὁ ὑπερήφανος, ἐξαιτῶν εἰς ὑπερβολὴν ὅ,τι ἀγαθὸν κέκτηται, θέτει ἑαυτὸν ἐκτὸς πάσης προόδου καὶ προκοπῆς. Ἐν τῇ φιλοδοξίᾳ του καθίσταται κακὸς πρὸς τοὺς ἄλλους, ἐπιτρέπων νὰ ἀδικῶνται καὶ νὰ βλάπτωνται ἄλλοι, ἵνα αὐτὸς τιμηθῇ καὶ μεγαλυνθῇ. Εἰς τὴν ἐπιθυμίαν του ταύτην παύει νὰ ἔχῃ διάκρισιν ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ. Τιμᾷ καὶ ἐπαινεῖ τοὺς δυναμένους, ὡς νομίζει, νὰ τὸν ὑπηρετήσουν εἰς τὴν φιλοδοξίαν του, μισεῖ δὲ καὶ κατακρίνει τοὺς ἀγαθοὺς καὶ ἐναρέτους, νομίζων αὐτοὺς πρόσκομμα εἰς τὴν ὑπεροχήν του καὶ ὑποπτεύων ὅτι τοῦ ἐπισκιάζουν τὴν λάμψιν του. Ἐν τῷ βαθμῷ τούτῳ τέρπεται περιστοιχιζόμενος ὑπὸ κολάκων, τοὺς δὲ ψευδεῖς αὐτῶν ἐπαίνους ὡς γλυκύθυμον μουσικὴν αἰσθάνεται. Βαδίζει ἐπὶ ἀκανθῶν καὶ κάθηται ἐπὶ ἡφαιστείου καὶ εἰς βάραθρον φέρεται καὶ πίπτει καὶ οὐδὲν ἐκ τούτων αἰσθάνεται ἢ ἐννοεῖ· γίνεται σὺν τῷ χρόνῳ μωρὸς καὶ ἀναίσθητος.

Τοιοῦτος ὢν ὁ ὑπερήφανος, φθονεῖ καὶ μισεῖ ἐσωτερικῶς τοὺς πράττοντας τὸ ἀγαθὸν καὶ πρὸς αὐτὸν τὸν ἴδιον, διότι φοβεῖται μὴ ἡ πρᾶξις τοῦ ἀγαθοῦ δώσῃ μίαν τιμὴν ἀξίας εἰς αὐτούς. Ἐντεῦθεν ὁ ὑπερήφανος γίνεται ἀχάριστος τοῦ χειρίστου εἴδους. Εἰς τὴν ἀχαριστίαν του ἐνισχύεται τὰ μέγιστα καὶ ἐκ τῆς ἀναισθησίας καὶ μωρίας ἣν ἔχει, νομίζων ὅτι ὀφείλουν πάντες νὰ ὑπηρετοῦν εἰς τὸ μεγαλεῖον του. Ὁ χείριστος βαθμὸς τοῦ ὑπερηφάνου εἶναι ἡ ἀλαζονία, ἡ ὁποία εἶναι πλήρης ψυχικὴ τύφλωσις.

Τ.

Η ΚΑΤΑΚΡΙΣΙΣ

Ἐὰν ἤθελέ τις ζητήσῃ χαρακτηριστικὸν τίτλον διὰ τὸ κακὸν τῆς κατακρίσεως ἐν σχέσει μὲ τὴν μεγάλην κυκλοφορίαν του, φρονοῦμεν ὅτι δὲν θὰ εὕρισκε καταλληλότερον ἀπὸ τὸ ἐπίθετον εὐπερίστατος, μὲ τὸ ὁποῖον ἡ Ἱερὰ Γραφὴ χαρακτηρίζει κάθε ἁμαρτίαν, καὶ τὸ ὁποῖον κυριολεκτεῖται, δύναταί τις νὰ εἴπῃ, εἰς τὴν προκειμένην.

Τὸ ἀνὰ τὰ στόματα πάντων σχεδὸν φερόμενον εὔκολον καὶ προχειρότατον αὐτὸ ἁμάρτημα τῆς κατακρίσεως, τὸ καὶ ὡς μηδαμινὸν καὶ ἀνύπαρκτον, οὕτως εἰπεῖν, θεωρούμενον παρὰ τῶν πολλῶν, κάμνει παντοῦ τὸν περίπατόν του καὶ δὲν εὑρίσκει σχεδὸν οὐδαμοῦ θύραν κεκλεισμένην καὶ γλῶσσαν δεδεμένην. Πιθανὸν δέ μάλιστα κατὰ προτίμησιν ἡ κατάκρισις νὰ θέλῃ νὰ προφέρηται οὐχὶ ἀπὸ τὰ χονδρὰ χείλη τοῦ ἀγρότου, ἀλλ' ἀπὸ τὰ χείλη καὶ τὴν γλῶσσαν τοῦ εὐγενοῦς κυρίου καὶ τῆς ἀριστοκράτιδος λεπτεπιλέπτου κυρίας τῆς μεγάλης πόλεως. Διότι οὗτοι, ὡς ἄνθρωποι πολὺ καθὼς πρέπει, κατακρίνουσι μὲ περιφραστικὸν πλάγιον τρόπον καὶ μὲ πολλὴν χάριν καὶ εἰρωνείαν μὲ τὸ ψιμμύθιον δηλονότι τῆς ἐπιπλάστου εὐμενείας καὶ μὲ τὰ ψελλίσματα ἐνίοτε γαλλικῶν φράσεων, ὁσάκις εἶνε ἀνάγκη νὰ μὴ νοηθῶσι τὰ λεγόμενα παρ' ἄλλων ἐκ τῶν παριστάμενων θνητῶν.

Ἡ κατάκρισις φέρουσα τὸ πλῆρες ρυτίδων ἄθλιον πρόσωπόν της καὶ σύρουσα τὰ ρυπώντα ράκη αὐτῆς δὲν φείδεται οὐδενός, εἰσέρχεται δὲ κατὰ προτίμησιν εἰς τὰς οἰκίας καὶ τὰ κέντρα, ἔνθα γίνονται αἱ συναθροίσεις τῶν ἐπιδεικτιώντων ματαιοσχόλων. Εἰς τοὺς ὑπαδούς της ἡ κατάκρισις ἐγκολάπτει τὴν ἠθικὴν ἀσχημοσύνην καὶ μεταδίδει τὴν ψυχικὴν ρυπαρότητα, τὴν ὁποίαν τὰ θύματα αὐτῆς αἰσθάνονται ἀφοῦ περιπέσωσιν εἰς τὸ ἁμάρτημα μὲ τὴν συναίσθησιν τοῦ ἐλέγχου καὶ τῆς ἀηδίας τοῦ ἑαυτοῦ των, πλὴν τῶν μὴ συναισθανομένων ἐκ τελείας πωρώσεως ἕνεκεν τῆς πεπατημένης ὑπὸ τῆς ἁμαρτίας συνειδήσεώς των.

Ἡ ψυχολογία τοῦ κατακρίνοντος μετὰ τὴν κατάκρισιν ἀποδεικνύει ὅτι ἡ κατάκρισις εἶνε στοιχεῖον ξένον καὶ ἀλλότριον τῆς φυσικῆς ἡμῶν ψυχικῆς εὐγενείας. Ὁ κατακρίνων τὸν ἄλλον ἐλέγχεται, ἂν μὴ εἶνε πεπωρωμένος· διότι ἐν τῇ ψυχῇ του ὑπάρχει τὸ μόλυσμα τοῦ ἐγωισμοῦ ἢ τοῦ μίσους κατ' ἐκείνου, τὸν ὁποῖον ἀπόντα κατακρίνει, ὅπως ἀποδείξῃ ὑπερέχοντα τὸν ἑαυτόν του, ἢ κορέσῃ τὸ πάθος ταπεινοῦ μίσους ἐναντίον τοῦ πλησίον του. Ἐνῷ ἡ φυσιολογική, οὕτως εἰπεῖν, κατάστασις τῆς ψυχῆς μας εἶνε νὰ ταπεινοφρονῇ καὶ νὰ ἀγαπᾷ τοὺς πάντας καὶ αὐτοὺς τοὺς τυχὸν βλάψαντας αὐτήν, τοὺς ὁποίους πρέπει νὰ λυπῆται διὰ τὴν κατάπτωσίν των καὶ νὰ εὔχεται ὑπὲρ τῆς ἠθικῆς ἀνορθώσεως αὐτῶν. Αὐτὴ εἶνε ἡ φυσιολογικὴ κατάστασις τῆς ψυχῆς, αὐτὴ εἶνε καὶ λέγεται πραγματικὴ ψυχικὴ εὐγένεια. Τοὐναντίον δὲ ἡ ἀντίθετος ψυχολογικὴ κατάστασις μᾶς στενοχωρεῖ καὶ μᾶς θλίβει, διότι δὲν εἶνε ἡ φυσιολογικὴ ἀλλ' ἡ παθολογικὴ κατάστασις τῆς ψυχῆς ἡμῶν.

Κατὰ τὰ ἀνωτέρω, ὅπου ὑπάρχει ἡ ταπεινοφροσύνη, ἡ ἀγάπη καὶ ἡ προσοχή, ἐκεῖ ἡ κατάκρισις εὑρίσκει κεκλεισμένην τὴν θύραν. Καὶ ἂν τις ἤθελε παρουσιάσῃ τὴν δυσμορφίαν της, τὸ φῶς τῆς προσοχῆς τοῦ ἀγαπῶντος ταπεινόφρονος ἤθελε τὸν τρέψῃ εἰς φυγήν, ὡς λέγει καὶ ὁ ψαλμῳδὸς «Τὸν καταλαλοῦντα λάθρα τὸν πλησίον αὐτοῦ τοῦτον ἐξεδίωκον». Ὁ ἰσχυρισμὸς ὅτι δὲν εἶνε κατάκρισις ἡ δικαία συζήτησις καὶ κρίσις περὶ ἀπόντος τινὸς προσώπου ἔχει λόγον μόνον ὅταν γίνεται οὐχὶ πρὸς ἐκδήλωσιν ἐγωισμοῦ ἢ πάθους τινός, ἀλλ' ἁπλῶς καὶ ἀμερολήπτως πρὸς διαφωτισμόν, πρὸς λῆψιν τῶν ἀναγκαιούντων μέτρων πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ, καὶ ἐπὶ τῷ ρητῷ σκοπῷ τῆς διορθώσεως καὶ τῆς ὠφελείας τοῦ τε πάσχοντος καὶ τῆς κοινωνίας.

Ὁ ἄνθρωπος, ὡς εἰκὼν τοῦ Θεοῦ, ἔχει καθῆκον νὰ τείνῃ τὸν νοῦν του εἰς τὰ ὑψηλά, ἅτινα εὑρίσκει ἐν τῇ ἐσωτερικῇ καθαρότητι, τὴν ὁποίαν ὀφείλει νὰ ἐπιδιώκῃ διὰ τῆς ταπεινοφροσύνης. Ἡ ἐσωτερικὴ καθαρότης δὲν ἀνοίγει ποτὲ τὰ χείλη εἰς κατάκρισιν ἐν οὐδεμιᾷ περιστάσει. Ὁ ἄνθρωπος πρέπει νὰ εἶνε κύριος τοῦ ἑαυτοῦ του. «Εἴ τις ἐν λόγῳ οὐ πταίει, λέγει ὁ ἅγιος Ἰάκωβος, οὗτος τέλειος ἀνήρ, δυνατὸς χαλιναγωγῆσαι καὶ ὅλον τὸ σῶμα.» Ἕκαστος ἄνθρωπος ἁμαρτάνων ἔχει τὸν νόμον νὰ τὸν τιμωρήσῃ μὲ τὸν ἀρμόδιον τρόπον, καὶ δὲν εἶνε ἀνάγκη νὰ ἁμαρτάνωμεν ἡμεῖς μὲ τὴν γλῶσσάν μας. Ὁ αὐτὸς Ἀπόστολος μᾶς συμβουλεύει τοῦτο λέγων «μὴ καταλαλεῖτε ἀλλήλων, ἀδελφοί. Ὁ καταλαλῶν ἀδελφοῦ καὶ κρίνων τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ καταλαλεῖ νόμου καὶ κρίνει νόμον.» Ὁ Σωτὴρ ἡμῶν ρητῶς ἀπαγορεύει τὴν κατάκρισιν καὶ ἐντέλλεται ἡμῖν, λέγων «Μὴ κρίνετε ἵνα μὴ κριθῆτε· ἐν ᾧ γὰρ κρίματι κρίνετε κριθήσεσθε, καὶ ἐν ᾧ μέτρῳ μετρεῖτε μετρηθήσεται ὑμῖν. Καὶ ὁ Πέτρος· Σὺ τίς εἶ ὁ κρίνων ἀλλότριον οἰκέτην ;»

Τὴν μετὰ τῶν ἄλλων κατ' ἰδίαν κρίσιν καὶ κατάκρισιν ἐπιχειρεῖ πάντοτε τὸ ἀτελέστερον καὶ ἁμαρτωλότερον μέρος τῶν ἀνθρώπων. Πάντοτε ἡ κακία κατακρίνει, ἐνῷ ἡ ἀρετή, ἐὰν μὲν πρόκειται περὶ πεπωρωμένων κακῶν ἀνθρώπων καὶ ἔχει ἁρμοδιότητα, τους ἐλέγχει πεπαρρησιασμένως ἐνώπιον πάντων πρὸς περιστολὴν τοῦ κακοῦ καὶ συνετισμόν· ἐὰν δὲ δὲν ἔχει ἁρμοδιότητα, τότε δὲν κατακρίνει, ἀλλὰ λυπεῖται καὶ εὔχεται ὑπὲρ αὐτῶν.

ΠΑΝΑΡΕΤΟΣ ΔΟΥΛΗΓΕΡΗΣ
Ἀρχιμανδρίτης

ΕΡΜΗΝΕΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΚΔ'. ΨΑΛΜΟΝ

(Συνέχεια)

«Μὴ καταισχυνθείην εἰς τὸν αἰῶνα. Μηδὲ καταγελασάτωσάν με οἱ ἐχθροί μου· καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυνθῶσιν».

Θωρακισμένος ὁ Δαβὶδ μὲ τὴν τελείαν πρὸς τὸν Θεὸν πεποίθησιν, ἀναρτήσας ἐξ αὐτοῦ ὅλας τὰς ἐλπίδας του, τεθεὶς ἐπὶ τοῦ δρόμου τῶν ἐντολῶν του, πιστεύει ὅτι ἡ θερμή του δέησις θὰ εἰσακουσθῇ. Τί δὲ εἶνε ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον ζητεῖ ; Τὸ νὰ μὴ καταισχυνθῇ ποτε εἰς τὴν πρὸς τὸν Θεὸν προσήλωσίν του, ἤτοι νὰ τῷ ἐπιδαψιλεύῃ πάντοτε ὁ Θεὸς τὴν εὔνοιάν του καὶ νὰ μὴ τὸν στερήσῃ ποτὲ τῆς προστασίας καὶ τῆς βοηθείας του.

Ἔπειτα ὁ ψαλμῳδὸς ἐνθυμεῖται τοὺς γέλωτας τῶν ἐχθρῶν του καὶ παρακαλεῖ νὰ ἐξασφαλισθῇ κατὰ τῆς πικρίας ταύτης. Εἰς τὴν δέησιν ταύτην ἐνθαρρύνεται, ἐπειδὴ οἱ ἰδικοί του ἐχθροὶ εἶνε καὶ τοῦ νόμου τοῦ Θεοῦ ἐχθροί. Δὲν ζητεῖ λοιπὸν προστασίαν ψυχῆς φιλαύτου. Ἡ θλῖψις, μὲ τὴν ὁποίαν τὸν κεντοῦν οἱ σαρκασμοὶ τῶν πολεμίων του, δὲν προέρχεται ἀπὸ τὸ ὅτι πλήττεται βασιλικὴ ἀγερωχία διψῶσα νὰ ἐκδικηθῇ. Τὴν ὀδύνην προξενεῖ τόσον βαθεῖαν εἰς αὐτὸν τὸ γεγονὸς ὅτι οἱ ἀντίπαλοι, ἐνῷ καταγελοῦν αὐτὸν εἰς τὰς ἀτυχίας του, μυκτηρίζουν καὶ τὸν Θεόν του, ὁ ὁποῖος κατὰ τὴν ἰδέαν των δὲν δύναται νὰ τὸν λυτρώσῃ. Ὁ γέλως, ὅστις τόσον τὸν κάμνει νὰ ὑποφέρῃ, εἶνε ὁ γέλως τοῦ ἀσεβοῦς. Καὶ διὰ τοῦτο ὑψώνει τὴν φωνήν του καὶ καθικετεύει μὲ ὅλην τὴν θερμότητα νὰ μὴ ἀκούσῃ πλέον τὸν γέλωτα αὐτόν.

Καὶ το πιστεύει. Τί δὲ τῷ ἐμπνέει τὴν γνώμην ταύτην ; Τὸ δηλώνει· «καὶ γὰρ πάντες οἱ ὑπομένοντές σε οὐ μὴ καταισχυνθῶσιν.»

«Οἱ ὑπομένοντές σε.» Ἐννοεῖ τάχα μόνον ὅτι ὁ Θεὸς εἰσακούει καὶ δὲν καταισχύνει ἐκείνους, οἱ ὁποῖοι εἰς αὐτὸν ἐλπίζουν καὶ τὴν βοήθειάν του περιμένουν ; Τὸ νόημα τοῦ ψαλμῳδοῦ εἶνν ἀκόμη βαθύτερον. Θέλει νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ οὐράνιος ἡμῶν πατὴρ γίνεται ἡ ἀσπὶς ἐκείνων, οἵτινες ὄχι μόνον τὸν περιμένουν ἀλλὰ καὶ τὸν ὑπομένουν.

Τὸν ὑπομένουν ποῦ ; Εἰς τὴν ἀργοπορίαν, μὲ τὴν ὁποίαν τοὺς γυμνάζει, εἰς τὰς δοκιμασίας, μὲ τὰς ὁποίας τοὺς παιδεύει, εἰς τὰς καταισχύνας, μὲ τὰς ὁποίας τοὺς ἀσκεῖ καὶ τοὺς ἐκκαίει. Ὁ Δαβὶδ ὑπέκυψεν ἀγγόγγυστος εἰς ὅλα ταῦτα. Τῷ ἐστάλη ἡ θλῖψις, καὶ τὴν ἐδέχθη. Τὸν περιέλουσε βροχὴ δοκιμασιῶν καὶ ἀνεγνώρισε τὸ δίκαιόν των. Ἐφαίνετο ὅτι ὁ Θεὸς τὸν ἐγκατέλειπε καὶ τὸν ἀπώθει, καὶ αὐτὸς ἔκαμνεν ὅ,τι τὸ τέκνον πρὸς τὴν μητέρα, τὸ ὁποῖον δέρεται ἀπ' αὐτὴν καὶ τὴν ἐναγκαλίζεται, ἐπιπλήττεται καὶ τὴν ἐπικαλεῖται. Ὑπέμεινε λοιπὸν τὸν Θεόν. Ὑπέμεινε τὰς μάστιγάς του, χωρὶς νὰ ἐξαναστῇ, μὲ τὴν πλήρη πεποίθησιν ὅτι αὗται ἐξαγγέλλουν πολλάκις τὴν πρόνοιάν του περισσότερον ἢ αἱ θωπεῖαι του. Καὶ τώρα μυστικὴ φωνὴ τὸν πληροφορεῖ ὅτι θὰ σωθῇ ἀφοῦ ὑπέμεινεν· ὅτι ὁ παιδευτής του δὲν θέλει πλέον τὸν καταισχύνει· ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Θεοῦ του, χρησιμοποιηθεῖσα ἐπί τινα καιρὸν διὰ τὴν λύπην καὶ τὴν ταπείνωσίν του, θέλει τώρα ἐξασκήσει τὴν παρεμβασίν της πρὸς θρίαμβον καὶ προστασίαν του· ὅτι τοῦ λοιποῦ δι' ἀντιστροφῆς, τὴν ὁποίαν κατεργάζεται ἡ θεία δικαιοσύνη, θ' ἀνθήσῃ δι' αὐτὸν τὸ ἔαρ τοῦ μειδιάματος, διὰ νὰ ἐπέλθῃ ἡ θύελλα τῆς καταισχύνης ἐναντίον τῶν ἐχθρῶν του. (Ἀκολουθεῖ)

ΜΙΧ. Ι. ΓΑΛΑΝΟΣ

Η ΚΑΛΛΟΝΗ ΜΙΑΣ ΑΣΧΗΜΙΑΣ

Μοῦ εἶπαν μίαν φορὰν· τὴν βλέπεις αὐτὴν τὴν γυναῖκα ; χωρὶς καμμίαν πληρωμὴν ἢ καμμίαν συγγένειαν—αὐτοὶ οἱ συγγενεῖς ἔφευγαν—ἐπῆγε νὰ περιποιηθῇ ὀρφανὴν βλογασμένην. Καὶ ἐμολύνθη καὶ αὐτή. Κύτταξε πῶς παρεμορφώθη.

Ἐκύταζα τὴν ὡραῖδα ἐκείνην τῆς ἀγάπης καὶ τῆς θυσίας. Τὰ στίγματά της μοῦ ἐφάνησαν ὡς τὰ τοῦ Παύλου καλδόμολογῶ ὅτι καμμία ποτὲ καλλονὴ δὲν μοῦ ἐφάνη συμπαθεστέρα.

ΑΓΓΕΛΙΑ

Ἀνηγγείλλαμεν ἀπὸ τὸν Δεκέμβριον τοῦ 1906, ὅτι προβαίνομεν εἰς δημοσίευσιν ὑπὲρ πεντήκοντα ἐξόχου δυνάμεως ῥητορικῆς Λόγων καὶ Ὁμιλιῶν τῆς Α. Θεοφιλίας τοῦ Σεβαστοῦ ἡμῶν Γέροντος Ἁγίου Ἱερᾶς καὶ Σητείας κ. κ. Ἀμβροσίου Σφακιανάκη. Γινόμενοι πάντοτε ἀκροαταὶ τῶν εὐγλώττων κηρυγμάτων Αὐτοῦ, ἀλλὰ καὶ τῶν μελετῶν Αὐτοῦ μάρτυρες, ἐντρυφῶντο συνήθως ἐν ταῖς ῥητορικαῖς συγγραφαῖς διασήμων ἡμῶν Ἑσπερίας ῥητό-

ρων καὶ ἐπιφανῶν τῆς Ἐκκλησίας ἡμῶν Ἁγίων Πατέρων, ἐξ ὧν, ὡς τὰ πολλά, ἤντλει τὸ πνεῦμα, τὸ ὕψος, καὶ τὴν δύναμιν τοῦ λόγου, συνελέγομεν κατὰ καιροὺς καὶ ἀντεγράφομεν πᾶν ὅ,τι καινοφανὲς παρετίθετο εἰς πνευματικὴν τροφὴν τοῦ ποιμνίου Αὐτοῦ, καὶ πᾶν ὅ,τι ἐν τοῖς χειρογράφοις Αὐτοῦ εὑρίσκομεν τοιοῦτον ἐν προγενεστέροις ἐποχαῖς λεχθὲν ὑπ' Αὐτοῦ. Οὕτως ἀπηρτίσαμεν ποικίλην ἀληθῆ ἀνθοδέσμην πνευματικῶν ἀνθέων, εὐχρόων καὶ εὐωδῶν, ἅπερ ψυχὴ εὐσεβὴς καὶ ποιητικὴ ἀνὰ τὰς Ἀθήνας καὶ τὴν Αἴγυπτον, Ἡράκλειον καὶ Ἱεράπετρον, Σητείαν τε καὶ τὸν Δῆμον Μουρνιῶν Βιάννου, τὸ καθῆκον τοῦ κηρύγματος πανταχοῦ ἐπιτελοῦσα ἐσκόρπιζε, τέρπουσα καὶ ὠφελοῦσα.

Τὴν συλλογὴν ταύτην ἐπιτεθεωρημένην ὑπὸ τῆς Α. Θεοφιλίας τῇ παρακλήσει ἡμῶν καὶ συμπεπληρωμένην ὑπ' Αὐτοῦ παρέχομεν εἰς τὸ εὐσεβὲς κοινὸν καὶ τὸν Ἱερὸν κλῆρον, πεπεισμένοι, ὅτι ἀντὶ τοῦ εὐτελοῦς τιμήματος 3, —δραχμῶν χρυσῶν, οἱ συντρέχοντες εἰς τὴν δημοσίευσιν θὰ ἔχωσι βιβλίον ἐκ 50 περίπου τυπογραφικῶν φύλλων, ἐν οἷς θὰ θερίζωσι πρωτοτυπίαν ἰδεῶν καὶ τέχνης ῥητορικῆς οὐχὶ εὐκόλως ἐν ταῖς ἡμέραις ἡμῶν ἀπαντῶσαν.

Τὰ βιβλία ἀποστέλλονται εἰς τοὺς συνδρομητὰς ἐλεύθερα χυδραμικῶν τελῶν. Τὸ τίμημα καταβάλλεται μετὰ τὴν παραλαβὴν τοῦ βιβλίου.

Ἐπειδὴ δὲ λίαν προσεχῶς ἄρχεται ἡ ἐκτύπωσις, παρακαλοῦμεν νὰ γνωσθῶσιν ἡμῖν τὸ ταχύτερον αἱ γενόμεναι ἐγγραφαὶ συνδρομητῶν.

Διατελοῦμεν

Μετ' ἐξαιρέτου ὑπολήψεως

Ἐν Ἱεραπέτρῳ (Κρήτης)

Οἱ ἐκδόται

Ν. Γ. ΜΑΥΡΟΚΟΥΚΟΥΛΑΚΗΣ

Ι. Γ. ΣΠΥΡΙΔΑΚΗΣ

† Ο ΚΑΛΑΒΡΥΤΩΝ ΚΑΙ ΑΙΓΙΑΛΕΙΑΣ ΦΙΛΑΡΕΤΟΣ

Ἀνηγγέλθη χθὲς ἐξ Αἰγίου ὁ θάνατος τοῦ Σεβ. Ἐπισκόπου Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Φιλαρέτου. Ἡ «Ἀνάπλασις» ἐκφράζει τὴν λύπην της διὰ τὸ ὅτι ἡ ἐν Ἑλλάδι Ἐκκλησία στερεῖται ἱεράρχου, ὅστις ἀπετέλει μίαν ἐπανάπαυσιν καὶ παρηγορίαν τῶν εὐσεβῶν ψυχῶν· ἀλλὰ καὶ δὲν κρύπτει τὴν χαράν της διὰ τὸ ὅτι ὁ μεταστὰς ἠδυνήθη διὰ τῆς ζωῆς του νὰ προκαλέσῃ ἐν τῷ θανάτῳ του τὴν θλῖψιν, ἣν διεγείρει ἡ ἔκλειψις τιμίου ἐργάτου, κατ' ἀντίθεσιν πρὸς τὰ ἄχρηστα ἐκεῖνα σκεύη, τῶν ὁποίων ὁ θάνατος εἶνε ἡ μόνη πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν ὑπηρεσία των.

Καθ' ὑπερβολὴν σαθρὰ καὶ ἐνοχλητικὴ σώματος κατάστασις δὲν ἐπέτρεψε πολλὴν ἐνεργητικότητα εἰς τὸν ἀποβιώσαντα Ἐπίσκοπον. Ἡ δὲ καθόλου ἀνωμαλία καθεστῶτος, πρὸς βελτίωσιν τοῦ ὁποίου δὲν καταβάλλονται συστηματικαὶ προσπάθειαι οὐδὲ δεικνύονται πάντοτε εἰλικρινεῖς διαθέσεις, τὸν εἶχεν ἐμποτίσει δυσθυμίαν τινά, τὴν ὁποίαν δὲν ἠδύνατο νὰ ἀποκρύψῃ. Ἀλλὰ πρὸς τιμήν του εἶνε ὅτι ὑπῆρξεν Ἐπίσκοπος πιστός, ἀξιοπρεπής, καλοπροαίρετος, εὐθύς, ἄτυφος, φροντίζων νὰ εἶνέ τι, καταφρονῶν τὸ νὰ φαίνεται, ἀποτροπιαζόμενος τοὺς δόλους, βδελυσσόμενος τὰς σκολιότητας, μὴ δίδων καμμίαν προσοχὴν εἰς τὰ θυμιάματα, μὴ ἔχων ὦτα διὰ τοὺς διαβολεῖς, πρόθυμος νὰ παρουσιάζῃ νῶτα πρὸς τοὺς ραδιούργους καὶ τοὺς κόλακας, ἀπρόσιτος εἰς τοὺς μοχθηροὺς, ἕτοιμος ν' ἀναγνωρίζῃ τὰς χρησίμους ἐργασίας, καὶ νὰ διορθώνῃ ὅ,τι τυχὸν ἐκ παραγνωρίσεως ἔκαμνε.

Ἡ «Ἀνάπλασις», ὑπηρέτις πάντοτε τῶν κληρικῶν τῶν ἀξίων ὁπουδήποτε τοὺς εὕρῃ, χαμηλότερα ἢ ὑψηλότερα, ραίνει τὴν μνήμην τοῦ Αἰγιαλείας καὶ Καλαβρύτων Φιλαρέτου μὲ τὰ υἱϊκώτερα δάκρυα καὶ μὲ τὰς θερμοτέρας εὐχάς.

ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΙΚΑ

Ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἀναπλάσεως» πωλοῦνται οἱ ὑπὸ τῶν ἀδελφῶν Μ. καὶ Ν. Γαλανοῦ ἐκδοθέντες τέσσαρες τόμοι Χρυσοστομικῶν, ἐμπεριέχοντες τοὺς ἐπὶ διαφόρων θεμάτων λόγους τοῦ Χρυσορρήμονος. Ἡ ἀρχικὴ τιμὴ ἑκάστου τόμου εἶνε ὡρισμένη εἰς δραχμὰς ἢ φράγκα **δέκα**. Ἤδη δὲ διὰ τοὺς ἀγοράζοντας τοῖς **μετρητοῖς** πίπτονται καὶ οἱ τέσσαρες τόμοι, ἐλεύθεροι ταχυδρομικῶν τελῶν, ἀντὶ δραχ. 32 εἰς τὸ ἐσωτερικόν, καὶ φρ. χρ. 32 εἰς τὸ ἐξωτερικόν.

ΕΥΣΕΒΗΣ ΟΔΟΙΠΟΡΙΑ ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΤΑΦΟΝ
ΥΠΟ ΙΩΑΝΝΟΥ ΣΚΑΛΤΣΟΥΝΗ

Τὸ τελευταῖον τοῦτο ἔργον τοῦ ἀειμνήστου Ἰωάννου Σκαλτσούνη, ἐνῷ ἀφ' ἑνὸς συνοψίζει πᾶσαν τὴν πρὶν ἀπολογητικὴν ἐργασίαν του, ἐμπεριέχει καὶ εἰς ἔξοχον διατύπωσιν τὰς ἁγίας συγκινήσεις τῶν τόπων, ἐν οἷς ἔζησε καὶ ἐμαρτύρησεν ὁ Θεάνθρωπος Σωτὴρ ἡμῶν.

Ἀντίτυπα, ἀντὶ δραχ. 3 ἢ φρ. 3 ἕκαστον, πωλοῦνται ἐν τῷ γραφείῳ τῆς «Ἀναπλάσεως».

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἡ ἀπολογία τοῦ Ἀκακίου, ὑπὸ Μ. Γαλανοῦ.—Περὶ τοῦ Ψυχοσαββάτου— Ἡ νησταία ἐν τῇ ἁγ. Γραφῇ καὶ τῇ ἱερᾷ Παραδόσει, ὑπὸ Ν. Εὐαγγελίδου.—Σοφαὶ σκέψεις, ὑπὸ Στ. Τηλιακοῦ.—Ὁ ταπεινόφρων.— Ὁ ἐγωϊστής. — Ὁ ὑπερήφανος. — Ἡ κατάκρισις, ὑπὸ Παναρέτου Δουληγέρη, ἀρχιμανδρίτου. — Ἑρμηνεία εἰς τὸν Κα' Ψαλμόν, ὑπὸ Μιχ. Γαλανοῦ. — Ἡ καλλονὴ μιᾶς ἀσχημίας.— Ἀγγελία.—Ὁ Καλαβρύτων καὶ Αἰγιαλείας Φιλάρετος.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΝ : ΑΡΙΣΤ. Ζ. ΔΙΑΛΗΣΜΑ
6 — Ὁδὸς Βορέου — 6